

ITÄ- JA POHJOIS-SUOMEN NEUVOTTELUKUNTIEN KANNANOTTO EU:N ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN OHJELMAKAUDEN 2021-2027 VALMISTELUUN 12.12. 2018

Suomen tulee hyväksyä komission esitys budjetin koosta

Euroopan Komission toukokuussa 2018 antamassa budjettiesityksessä budjetin kooksi on esitetty 1,11% 27:n maan EU:n BKT:stä, kun nykyisellä kaudella se on 1,13% EU-27:n BKT:stä. Budjetin leikkaaminen esitetystä uhkasi romuttaa Suomen saannon kannalta tärkeitä politiikka-aloja. Suomelle nousua kuluva ohjelmakauden aluepolitiikan saantoon on esityksessä noin 5 %. Kansallisessa valmistelussa on huolehdittava siitä, että rahoituksen noustessa myöskään heikoimmassa asemassa olevan alueen rahoitus ei laske verrattuna kauteen 2014-2020.

Itä- ja Pohjois-Suomella erityisasema EU-liittymissopimuksen perusteella – asialla tulee olla taloudellista merkitystä IP-alueella on muusta Suomesta poikkeava Suomen EU-liittymissopimuksen (artikla 174, protokolla 6) mukainen pohjoisen harvaan asutun alueen status. Asema tulee lunastaa siten että asialla on taloudellista merkitystä. IP-alueeseen siirtymäalueena sovelletaan harvan asutuksen peruskriteerin osalta ns. turvalausekemenettelyä, jonka mukaisesti alueen on saatava se rahoitusosuus, jonka se saisi kehittyneenä alueena. Tämän mukaisesti harvaan asutukseen perustuva saanto on kohdennettava täysimääräisesti alueelle. Rahoitusta ei tule näin ollen kohdentaa pois alueelta tai valtakunnallisiin toimiin.

Suomen tulee ottaa NSPA-tuen neuvottelutavoitteeksi vähintään 45€/as/v

Tällä ohjelmakaudella *harvan asutuksen yleiskriteerin* mukaisen sekä Suomen liittymissopimuksen mukaisen pohjoisten *harvaanasuttujen alueiden erityistuen* (NSPA-tuki) osuus on muodostanut 59 % koko Suomen saannosta. Komission rahoitusesityksessä ohjelmakaudelle 2021-27 NSPA-tuen määrä on 30€/asukas/vuosi. Kuluva kauden tuen nykyarvoon verrattuna laskua olisi 12,9 %. Suomen tulee tavoitella NSPA-tuen korotusta 45€:oon (/as./v.) ja NSPA-tuen tulee olla kokonaisuudessaan EAKR-rahoitusta.

Valtion osarahoitussuhde tulee harmonisoida koko Suomessa

Komission ehdotuksen mukaan rakennerahasto-ohjelmien osarahoitussuhde pieneneisi Suomessa Uuttamaata ja Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Kansallinen osarahoitussuhde olisi muualla Suomessa 45 % ja Uudellamaalla 60 %, kun se kuluva kaudella on koko Suomessa 50 %. Tämä lisäisi rahoituksen kokonaisvolyymien laskua Itä- ja Pohjois-Suomessa, jonka kerryttämä EU-rahoitus on alustavien laskelmien mukaan myös pienemässä. Valtion osuus tulee harmonisoida koko Suomessa ja varmistaa, että komission tulevat asetukset mahdollistavat tämän. Rahoitusohjelman tavoitteena on alueiden kehittyneisyserojen tasaaminen.

Itä- ja Pohjois-Suomi tavoittelee omaa ohjelmaa

Rakennerahastotoiminnassa on vahva alueellinen ulottuvuus, mistä syystä aluelähtöisyyden ja paikkaperusteisen kehittämisen tulee olla ohjelman keskiössä. Koheesiopolitiikan rahoitus on kohdennettava kokonaan maakunnille, jotka voivat päättää ylimaakunnallisesta yhteistyöstä.

IP-alueen maakuntien kasvudynamiikkaa yhdistää se, että niillä on merkittäviä luonnonvaroihin liittyvää potentiaalia. Kaikilla maakunnilla on omat erikoistumisalansa ja niihin liittyvät älykkään erikoistumisen strategiat. IP-alueen yhteiset haasteet liittyvät väestön ikääntymiseen, talouden rakennemuutokseen, työvoiman osallistumisasteeseen ja palvelujen saatavuuteen syrjäisillä seuduilla. IP-alueen maakunnat ovat pieniä aluetalouksia, joten koheesiorahoituksen suhteellinen merkitys on huomattavasti suurempi kuin muualla Suomessa. Alueelle kohdennetaan hyvin vähän kansallista innovaatorahoitusta.

IP-alue sijaitsee EU:n pohjois- ja itärajalla. Pitkällä aikavälillä alueeseen kohdistuu Euroopan tasolla uusia taloudellisia ja geopoliittisia riskejä, mutta myös mahdollisuuksia. Hyvien suhteiden ylläpitäminen raja-alueiden välillä korostuu ja edellyttää riittävän CBC rahoituksen turvaamisen.

Maakunnat ovat perustaneet yhteisiä instituutioita, joista koheesiopolitiikan kannalta keskeisin on yhteinen EU-Brysselissä. Käynnissä on myös mm. IP-alueen yhteinen, Euroopan komission aloitteesta käynnistetty, Elinkeinoelämän murrosta koskeva pilotti, jolla vaikutetaan EU:n tulevaa ohjelmakautta koskeviin linjauksiin. IP alueen yhteinen toiminta pilotissa ja laadittava yhteinen strategia toimivat perusteluna ja pohjana alueen oman rakennerahasto-ohjelman laatimiselle.